

Chambre des représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1998 - 1999 (*)

17 NOVEMBRE 1998

PROJET DE LOI

**modifiant la loi du 19 octobre 1921
organique des élections provinciales,
la nouvelle loi communale et la loi
électorale communale, et portant
exécution de la directive du Conseil
de l'Union européenne n° 94/80/CE
du 19 décembre 1994**

AMENDEMENTS

N° 19 DE M. DAEMS

Art. 15bis (nouveau)

**Dans le chapitre III, insérer un article 15bis ,
libellé comme suit :**

«Art. 15bis. — Un article 86, libellé comme suit, est
inséré dans la même loi, sous un titre VII (nouveau)
intitulé «Disposition particulière» :

«Art. 86. — Par dérogation aux articles 1er, § 1er, 3°,
et 65, 3°, l'électeur qui possède la qualité d'étudiant
peut, s'il en fait la demande par écrit, voter et être élu
dans la commune où il séjourne pour recevoir un en-
seignement.

Voir:

- 1767 - 97 / 98 :

- N° 1 : Projet de loi.
- Nos 2 et 3 : Amendements.

(*) Cinquième session de la 49ème législature

Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1998 - 1999 (*)

17 NOVEMBER 1998

WETSONTWERP

**tot wijziging van de wet van
19 oktober 1921 tot regeling van de
provincieraadsverkiezingen, van de
nieuwe gemeentewet en van de
gemeentekieswet, en tot uitvoering
van de richtlijn van de Raad van de
Europese Unie nr. 94/80/EG van
19 december 1994**

AMENDEMENTEN

Nr. 19 VAN DE HEER DAEMS

Art. 15bis (nieuw)

**In hoofdstuk II een artikel 15bis invoegen, lui-
dend als volgt :**

«Art. 15bis. — In dezelfde wet wordt onder een titel
VII (nieuw), met als opschrift «Bijzondere bepaling»
een artikel 86 toegevoegd luidend als volgt :

«Art. 86. — In afwijking van de artikelen 1, § 1, 3°
en 65, 3°, kan de kiezer die de hoedanigheid van stu-
dent bezit, indien hij hier schriftelijk om verzoekt, kie-
zen en verkozen worden in de gemeente waar bij ver-
blijft om onderwijs te genieten.

Zie:

- 1767 - 97 / 98 :

- Nr. 1 : Wetsontwerp.
- Nrs. 2 en 3 : Amendementen.

(*) Vijfde zitting van de 49ste zittingsperiode

La commune établit à cet effet un registre des étudiants.

Le Roi règle l'exécution de cet article par arrêté délibéré en Conseil des ministres.»»

N° 20 DE M. BORGINON

Art. 8

Dans le 1°, compléter la disposition proposée au 9° par ce qui suit :

«Le Roi dresse une liste non exhaustive des fonctions ou mandats considérés comme équivalents.»

JUSTIFICATION

Dans son avis, le Conseil d'État suggère de dresser une telle liste. L'utilisation des termes «non exhaustive» permet d'éviter que les tribunaux perdent la liberté d'interprétation dont ils doivent par exemple disposer afin de tenir compte de l'évolution dans d'autres pays.

N° 21 DE M. LAEREMANS

Art. 2 à 16

Supprimer ces articles.

JUSTIFICATION

Le nouvel article 8 de la Constitution prévoit que le droit de vote des étrangers est organisé par la loi. Il s'agit toutefois d'une méconnaissance des accords conclus lors de la dernière réforme de l'État, accords qui prévoyaient que la législation organique des provinces et des communes, en ce compris la législation électorale y afférente, serait régionalisée. La révision de la Constitution (article 162) a toutefois été «mise au frigo» sur ce point.

Il nous paraît dès lors logique de ne pas adopter de loi d'exécution fédérale avant que la réforme de l'État ait été menée à terme et que l'article 8 ait été adapté de manière à tenir compte de cette même réforme de l'État.

De gemeente stelt hiertoe een studentenregister in.

De Koning bepaalt, bij een in de Ministerraad overlegd besluit, de uitvoering van dit artikel.»»

R. DAEMS

Nr. 20 VAN DE HEER BORGINON

Art. 8

In punt 1°, de voorgestelde bepaling onder 9° aanvullen als volgt :

«De Koning stelt een enuntiatieve lijst op van ambten of mandaten die als gelijkwaardig worden beschouwd.»

VERANTWOORDING

In het advies van de Raad van State wordt gesuggereerd een dergelijke lijst te maken. Door het gebruik van het woord «enuntiatief» wordt belet dat de rechtbanken hun interpretatievrijheid verliezen, bijvoorbeeld bij nieuwe ontwikkelingen in het buitenland.

A. BORGINON

Nr. 21 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 2 tot 16

Deze artikelen weglaten.

VERANTWOORDING

Het nieuwe grondwetsartikel 8 bepaalt dat de wet het stemrecht voor vreemdelingen moet regelen. Dat is evenwel een miskenning van de afspraken die gemaakt zijn bij de laatste staatshervorming en waarbij afgesproken werd dat de organieke wetgeving inzake provincies en gemeenten zou worden geregionaliseerd, met inbegrip van de desbetreffende kieswetgeving. De herziening van de Grondwet (artikel 162) is op dat punt echter in de koelkast beland.

Het lijkt ons dan ook logisch geen federale uitvoeringswet aan te nemen, vooraleer de staatshervorming volledig is uitgevoerd en vooraleer artikel 8 zodanig is aangepast dat het met diezelfde staatshervorming rekening houdt.

N° 22 DE M. LAEREMANS

Art. 3 à 10

Supprimer ces articles.

JUSTIFICATION

Le droit de vote doit en principe demeurer lié à la nationalité. Il est devenu tellement aisé d'acquérir notre nationalité que le refus de devenir belge signifie ou bien que l'intéressé ne réside que temporairement dans notre pays, ou bien qu'il refuse de s'intégrer. Ce sont principalement les eurocrates qui se trouvent dans ce dernier cas. L'on ne saurait par conséquent accorder à ces personnes le droit de voter aux élections communales.

N° 23 DE M. LAEREMANS

Art. 8

Dans le 1°, dans la disposition proposée du 9°, remplacer les mots «ou bourgmestre» par les mots «, bourgmestre, membre ou président du Conseil de l'aide sociale».

JUSTIFICATION

Il n'est que logique de citer également les fonctions de membre et de président du Conseil de l'aide sociale parmi celles qui sont incompatibles.

N° 24 DE M. LAEREMANS

Art. 9

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

S'il est inadmissible que des ressortissants de l'Union européenne puissent participer sans condition aux élections communales, il est *a fortiori* exclu qu'ils puissent être élus à une fonction exécutive, donc aussi celle d'échevin, même si une période transitoire est d'ores et déjà prévue (article 16). Il serait par exemple absurde qu'un échevin prenne des décisions en matière d'impôts, alors qu'il n'en paie pas lui-même. Il convient dès lors de supprimer cet article. La directive européenne permet d'ailleurs de réserver des fonctions exécutives aux nationaux.

Nr. 22 VAN HEER LAEREMANS

Art. 3 tot 10

Deze artikelen weglaten.

VERANTWOORDING

Stemrecht moet in principe gekoppeld blijven aan de nationaliteit. Het is dermate gemakkelijk geworden om onze nationaliteit te verwerven, dat de weigering deze aan te nemen ofwel betekent dat men hier slechts tijdelijk verblijft, ofwel dat men weigert zich te integreren. Dat laatste is vooral het geval met de eurocraten. Bijgevolg kan aan deze mensen niet het recht worden toegekend om te gaan stemmen voor de gemeenteraadsverkiezingen.

Nr. 23 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 8

In punt 1°, in de voorgestelde bepaling onder 9°, de woorden «of burgemeester» vervangen door de woorden «burgemeester, OCMW-raadslid of -voorzitter».

VERANTWOORDING

Het is meer dan logisch om bij de onverenigbaarheden ook de OCMW-raadsleden en de OCMW-voorzitter te vermelden.

Nr. 24 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 9

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

Als het al niet opgaat de EU-burgers, zonder enige voorwaarde, gemeenteraadskieser kunnen zijn, dan geldt dat *a fortiori* voor elk uitvoerend ambt, dus ook het schepenambt, zelfs al voorziet men in een overgangstermijn (artikel 16). Het zou, bij wijze van voorbeeld, toch al te gek zijn dat een schepen beslissingen treft inzake belastingen, terwijl hijzelf niet eens belastingen betaalt. Dit artikel moet dan ook worden weggelaten. De Europese richtlijn staat trouwens het voorbehouden van uitvoerende ambten aan eigen onderdanen toe.

N° 25 DE M. LAEREMANS

Art. 11

Dans l'article 1^{er}bis, proposé, remplacer le § 1er, alinéa 1er, par ce qui suit :

«Peuvent acquérir la qualité d'électeur pour la commune les ressortissants des autres États membres de l'Union européenne qui ont, conformément au § 2, manifesté leur volonté d'exercer ce droit de vote en Belgique et qui répondent aux conditions suivantes:

1° réunir, hormis la nationalité, les autres conditions de l'électorat visées à l'article 1er, § 1er;

2° avoir prouvé leur connaissance de la langue de la région selon un mode déterminé par le Roi;

3° être soumis à l'impôt des personnes physique dans le lieu de leur résidence;

4° avoir depuis 6 six ans leur domicile légal dans la commune où ils souhaitent être électeur;

5° n'avoir participé à aucune élection politique, à quelque niveau que ce soit, dans leur État d'origine, dans les 4 ans précédant l'élection.».

JUSTIFICATION

Le présent amendement est conforme aux motions adoptées par le *Vlaamse Raad* le 24 février 1994, le 31 mai 1994 et le 17 novembre 1994.

* Il serait inadmissible que des personnes qui ne maîtrisent même pas la langue de leur région prennent part à la construction de l'avenir de leur commune.

* On ne peut admettre que des personnes qui n'apportent pas leur contribution aux finances communales puissent participer aux élections communales.

* Il va de soi que les conditions de résidence doivent être plus strictes pour les étrangers que pour les Belges. De nombreux Eurocrates ne résident en Belgique que de façon momentanée et ne prennent pas la peine de s'intégrer.

* Il est clair, par ailleurs, que les étrangers doivent renoncer au droit de vote qu'ils détiennent dans leur État d'origine. Il convient dès lors de prévoir une «période d'attente» de 4 ans, étant donné que nous pouvons supposer que les personnes qui ont participé à la vie politique de leur État d'origine quelques années avant la tenue d'élections dans notre pays ne peuvent s'être intéressées de façon suffisante à la vie politique dans notre pays.

N° 26 DE M. LAEREMANS

(Sous-amendement à l'amendement n° 25)

Art. 11

Dans le 4° proposé, remplacer les mots «la commune» par les mots «le pays».

Nr. 25 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 11

In het voorgestelde artikel 1bis, het eerste lid van § 1 vervangen door het volgende lid :

«Kunnen de hoedanigheid van gemeenteraadskiezer verwerven, de onderdanen van de andere lidstaten van de Europese Unie die, overeenkomstig § 2 van dit artikel, hun wil te kennen hebben gegeven om dit stemrecht in België uit te oefenen en aan de volgende voorwaarden voldoen :

1° behalve wat betreft de nationaliteit, de andere kiesbevoegdheidsvoorwaarden bedoeld in artikel 1, § 1;

2° zij moeten hun kennis van de streektaal hebben bewezen op een door de Koning bepaalde wijze;

3° zij moeten in hun woonplaats voldoen aan de belastingsplicht inzake de personenbelasting;

4° zij moeten reeds 6 jaar hun wettige verblijfplaats hebben in de gemeente waar zij willen stemmen.

5° zij mogen in de 4 jaar voorafgaand aan de verkiezing niet hebben deelgenomen aan een politieke verkiezing, op welk niveau ook, in hun Staat van herkomst.».

VERANTWOORDING

Dit amendement komt tegemoet aan de moties van 24 februari 1994, 31 mei 1994 en 17 november 1994 zoals die door de *Vlaamse Raad* zijn goedgekeurd.

* Het zou onaanvaardbaar zijn dat personen die niet eens de streektaal machtig zijn de politieke toekomst van hun gemeente mee kunnen bepalen.

* Het kan niet zijn dat personen die geen bijdragen leveren voor de gemeentekas kunnen deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen.

* Het spreekt vanzelf dat de verblijfsvereisten voor buitenlanders strenger zijn dan die voor personen met de Belgische nationaliteit. Heel wat eurocraten verblijven hier immers maar kortstondig en doen de moeite niet om zich te integreren.

* Het spreekt eveneens vanzelf dat vreemdelingen dienen te verzaken aan het kiesrecht in hun Staat van herkomst. Een 'wachterperiode' van 4 jaar moet daarbij worden ingesteld omdat we mogen aannemen dat personen die enkele jaren voor een verkiezing in dit land nog hebben geparticipeerd aan het politieke leven in hun Staat van herkomst, onmogelijk genoeg interesse hebben gekweekt voor het politieke bedrijf in dit land.

Nr. 26 VAN DE HEER LAEREMANS

(Subamendement op amendement nr. 25)

Art. 11

In punt 4 van de voorgestelde tekst de woorden «in de gemeente» vervangen door de woorden «in het land».

N° 27 DE M. LAEREMANS

Art. 11

Dans l'article 1^{er}bis, § 2, proposé, insérer l'alinéa suivant entre les alinéas 1er et 2 :

«Lors de l'introduction de la demande, la commune vérifie si ces renseignements correspondent au passeport du demandeur et au registre de la population.».

JUSTIFICATION

Afin de prévenir toute fraude, il convient de vérifier si les renseignements fournis par le demandeur sont exacts.

N° 28 DE M. LAEREMANS

Art. 11

Dans l'article 1^{er}bis, § 2, proposé, remplacer l'alinéa 2 par ce qui suit :

«La personne concernée joindra à cette demande une attestation délivrée par les services compétents de son État d'origine d'où il ressort qu'elle n'est pas déchue du droit de vote dans cet État.».

JUSTIFICATION

Une déclaration sur l'honneur ne suffit pas pour prévenir les fraudes.

N° 29 DE M. LAEREMANS
(En ordre principal)

Art. 11

Dans l'article 1^{er}bis proposé, supprimer le § 3.

JUSTIFICATION

Il est inutile de prévoir une procédure de réclamation et de recours distincte. La procédure normale devant le Conseil d'État devrait suffire.

N° 30 DE M. LAEREMANS
(En ordre subsidiaire)

Art. 11

Dans l'article 1^{er}bis, § 3, proposé, supprimer les alinéas 3, 4 et 5.

Nr. 27 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 11

In het voorgestelde artikel 1bis, § 2, tussen het eerste en het tweede lid het volgende lid invoegen :

«Bij de indiening van de aanvraag controleert de gemeente of deze gegevens overeenkomen met het paspoort van de indiener en met het bevolkingsregister.».

VERANTWOORDING

Om fraude te voorkomen, moet de door de indiener verstrekte gegevens op hun juistheid worden gecontroleerd.

Nr. 28 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 11

In het voorgestelde artikel 1bis, het tweede lid van § 2 vervangen door wat volgt :

«Bij deze aanvraag moet door de betrokken persoon een door de bevoegde diensten van zijn Staat van herkomst afgeleverd attest worden gevoegd, waaruit blijkt dat hij in die Staat niet ontheven is van het stemrecht.».

VERANTWOORDING

Om fraude te voorkomen volstaat geenszins een «verklaring op erewoord».

Nr. 29 VAN DE HEER LAEREMANS
(In hooforde)

Art. 11

In het voorgestelde artikel 1bis, § 3 weglaten.

VERANTWOORDING

Het is niet nodig te voorzien in een aparte bezwaar- en beroepsprocedure. De normale procedure bij de Raad van State moet volstaan.

Nr. 30 VAN DE HEER LAEREMANS
(In bijkomende orde)

Art. 11

In het voorgestelde artikel 1bis, § 3, het derde, vierde en vijfde lid weglaten.

JUSTIFICATION

Si le collège des bourgmestre et échevins rejette la réclamation de la personne concernée, la procédure devant la cour d'appel n'est plus nécessaire. La procédure normale devant le Conseil d'État devrait suffire.

N° 31 DE M. LAEREMANS

Art. 11

À l'article 1er bis, § 2, proposé, remplacer le dernier alinéa par ce qui suit :

«L'agrément en qualité d'électeur n'est valable que pour la première élection à venir. Il reste valable aussi longtemps que l'intéressé continue à réunir les conditions d'électorat ou n'a pas renoncé à sa qualité d'électeur. L'agrément prend fin si l'intéressé choisit une nouvelle résidence principale avant l'élection. Dans ce cas, il doit introduire une nouvelle demande auprès de la commune de sa nouvelle résidence principale.».

JUSTIFICATION

L'agrément en qualité d'électeur ne peut être acquis *ad vitam aeternam*. Une nouvelle demande doit être introduite pour chaque élection, afin que l'on puisse exercer un contrôle suffisant sur les conditions d'électorat. Une nouvelle demande doit également être introduite en cas de déménagement au cours de la période qui précède les élections pour lesquelles l'intéressé disposait déjà de l'agrément en qualité d'électeur.

N° 32 DE M. LAEREMANS
(En ordre principal)

Art. 13 à 15

Supprimer ces articles.

JUSTIFICATION

Si nous estimons qu'il est inadmissible que les eurocrates puissent obtenir, sans aucune condition, la qualité d'électeur pour les élections communales, cela vaut *a fortiori* pour le mandat de conseiller communal. Il serait, par exemple, aberrant qu'un conseiller communal prenne des décisions en matière d'impôts, alors que lui-même n'en paie pas. Il y a dès lors lieu de supprimer ces articles.

VERANTWOORDING

Als het bezwaar van de betrokken persoon wordt afgevoerd door het college van burgemeester en schepenen, is geen procedure bij het hof van beroep meer nodig. De gewone procedure bij de Raad van State moet volstaan.

Nr. 31 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 11

In het voorgestelde artikel 1bis, § 2, het laatste lid vervangen door wat volgt :

«De erkenning in de hoedanigheid van kiezer is slechts geldig voor de eerstkomende verkiezing. Ze blijft geldig zolang de betrokkene blijft voldoen aan de kiesbevoegdheidsvoorwaarden of zolang hij niet heeft afgezien van zijn hoedanigheid als kiezer. De erkenning vervalt indien de betrokkene nog voor de verkiezing een nieuwe hoofdverblijfplaats kiest. In dat geval moet hij opnieuw een aanvraag indienen bij de gemeente van zijn nieuwe hoofdverblijfplaats.».

VERANTWOORDING

De erkenning als kiezer kan geen eeuwige verworvenheid zijn. Om genoeg controle te houden over de kiesbevoegdheidsvoorwaarden moet voor elke verkiezing een nieuwe aanvraag worden ingediend. Ook als men verhuist in de periode voor de verkiezingen waarvoor men al als kiezer erkend is, moet een nieuwe aanvraag worden ingediend.

Nr. 32 VAN DE HEER LAEREMANS
(In hoofdorde)

Art. 13 tot 15.

Deze artikelen weglaten.

VERANTWOORDING

Als het al niet opgaat dat eurocraten, zonder enige voorwaarde, gemeenteraadskiezer kunnen zijn, dan geldt dat *a fortiori* voor het mandaat van gemeenteraadslid. Het zou, bij wijze van voorbeeld, toch al te gek zijn dat een gemeenteraadslid beslissingen treft inzake belastingen, terwijl hijzelf niet eens belastingen betaalt. Deze artikelen moeten dan ook worden weggelaten !

N° 33 DE M. LAEREMANS
(En ordre subsidiaire)

Art. 13

Remplacer le dernier alinéa du texte proposé par ce qui suit :

«Pour étayer les données figurant dans la déclaration, il y a lieu d'y joindre des attestations délivrées par les autorités compétentes de l'État d'origine.»

JUSTIFICATION

Pour éviter toute fraude, il faut prévoir que les documents nécessaires pour étayer toutes les données qui doivent être jointes à l'acte d'acceptation doivent toujours être présentés, et pas seulement en cas de doute.

N° 34 DE M. LAEREMANS

Art. 17 (nouveau)

Sous un chapitre V (nouveau), intitulé «Champ d'application», ajouter un article 17 (nouveau), libellé comme suit :

«Art. 17. — La présente loi n'est pas d'application dans les communes où, six mois avant les élections, 10 % des habitants sont de nationalité étrangère.»

JUSTIFICATION

Dans un certain nombre de communes, situées essentiellement à Bruxelles et dans la périphérie flamande, la marginalisation des Flamands a atteint de telles proportions que la pression supplémentaire que constitue le vote des étrangers, même s'ils ne représentent que 10 % de la population, ferait disparaître les Flamands de l'échiquier politique.

N° 35 DE M. LAEREMANS

Art. 16

Supprimer l'alinéa 2.

JUSTIFICATION

Cet amendement tend à supprimer la disposition transitoire qui prévoit que le mandat d'échevin sera accessible aux étrangers en 2006 (voir la justification de l'amendement n° 24).

Nr. 33 VAN DE HEER LAEREMANS
(In bijkomende orde)

Art. 13

Het laatste lid van de voorgestelde tekst vervangen door wat volgt :

«Om de gegevens die erin vermeld zijn te staven, moeten bij de verklaring attesten worden gevoegd, uitgereikt door de bevoegde overheden van de Staat van herkomst.»

VERANTWOORDING

Om fraude te voorkomen, moeten altijd, en niet alleen bij eventuele twijfel, de nodige documenten worden voorgelegd, ter staving van alle gegevens die bij de bewilligingsakte moeten worden gevoegd.

Nr. 34 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 17 (nieuw)

Onder een hoofdstuk V (nieuw), met als opschrift «werkingssfeer», een artikel 17 invoegen luidende :

«Art. 17. — Deze wet is niet van toepassing in gemeenten waar 6 maanden voor de verkiezingen 10% van de inwoners van buitenlandse nationaliteit is.»

VERANTWOORDING

In een aantal gemeenten, vooral in Brussel en de Vlaamse rand, is de marginalisering van de Vlamingen reeds zo ver gevorderd dat de bijkomende druk van het stemrecht van buitenlanders, zelfs al maken zij slechts 10% uit van de bevolking, de Vlamingen volledig van de politieke kaart zou vegen.

Nr. 35 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 16

Het tweede lid weglaten.

VERANTWOORDING

De overgangsbepaling die stelt dat in 2006 het schepensambt wordt opengesteld voor vreemdelingen wordt weggelaten (zie verantwoording van amendement nr. 24).

B. LAEREMANS

N° 36 DE M. **BORGINON ET CONSORTS**

Art. 9

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

Même après 2006, les mandats exécutifs doivent rester réservés aux nationaux.

N° 37 DE M. **BORGINON ET CONSORTS**

Art. 16

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

La suppression des dispositions transitoires et de l'article 9 garantit que, même après 2006, les mandats exécutifs resteront réservés aux nationaux.

Nr. 36 VAN DE HEER **BORGINON c.s.**

Art. 9

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

De uitvoerende mandaten moeten ook na 2006 voorbehouden blijven voor eigen ingezetenen.

Nr. 37 VAN DE HEER **BORGINON c.s.**

Art. 16

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

Door het schrappen van de overgangsbepalingen en het artikel 9 blijven de uitvoerende mandaten ook na 2006 voorbehouden voor eigen ingezetenen.

A. BORGINON
A. VAN DE CASTEELE
K. VAN HOOREBEKE